

Når man har en mismatch...

Fra tid til annen møter jeg mennesker som har en erfaring som ikke passer med de jobbene som er ledige. Man har en såkalt mismatch. Du har sikkert hørt uttrykket i mediene, og særlig i sammenheng med ekspertkommentarer om kjennetegn ved arbeidsledigheten. Mange jobber derfor med helt andre ting enn man er utdannet for, velger en pendlertilværelse, eller klarer rett og slett ikke å komme inn i arbeidsmarkedet i det hele tatt.

Det siste er jo et stort paradoks, at 101.000 mennesker i en alder man kunne forventet at man jobber (arbeidsstyrken), ikke er i arbeid. Samtidig som Norge har 114.500 ledige jobber. (Kilde: SSB, 4. kvartal 2022.) Det er mange årsaker til at folk ikke er i lønnet arbeid, og det omfattende temaet lar jeg ligge.

Noen yrker vet vi at vil sikre jobber fremover. Det kan være innen helse, skole, IT, bygg og anlegg. Det vil være behov for mye folk, selv om også disse bransjene vil både digitaliseres og automatiseres. Det er nesten ingen jobber som etter hvert ikke kan erstattes med teknologi som roboter og kunstig intelligens. Samtidig finnes det opp nye yrker.

Da er det jammen ikke lett å være ung og finne en utdanningsvei. Og heller ikke å være godt voksen og bli overflødig. Livslang læring er ikke bare et fjerde begrep, det er faktisk noe vi må ta inn over oss. Alle sammen. Det får jeg stadig en påminnelse om i egen hverdag. Det er bare å henge i stroppen og lære seg nye systemer, forkaste rutiner som kan være innarbeidet over år – for de gjelder ikke lenger. Visst er det iblant temmelig slitsomt, men liker man forandringer, er det jo bare moro.

Unge må forberede seg på at den viktigste «utdanningen» de kan ta, handler om å lære å lære og å innse at man må være endringsvillig gjennom hele yrkeslivet. Den første jobben er garantert ikke den samme som den man har når man pensjoneres. Vi som har levd litt lenger, må tilpasse oss. Det er ingen vei utenom. Selv i «lille» Drangedal må mange gjennom endringer. Vi har virksomheter som må «legge om» fra manuelt arbeid til mer digitale og rådgivende tjenester. Konkurransen er ikke lenger bare lokal eller regional, nå er hele verden blitt en konkurrent for mange.

Det er eksempler på at gründerskap kommer ut av en situasjon der man ikke har funnet sin plass med den utdanningen eller yrkeserfaringen man har i sekken. For arbeidsgivere er denne mismatch-situasjonen også krevende, for man må kanskje «ta til takke» med annen kompetanse enn man hadde sett for seg. Samtidig må jeg berømme mange arbeidsgivere, og de jeg skal trekke frem her, er det mange av i Drangedal; som legger til rette for utstrakt opplæring. Det tar litt lenger tid før den ansatte er selvgående i jobben, men det har sannsynligvis vist seg å være en lønnsom investering i lojalitet og skreddersøm. Det som i utgangspunktet var en mismatch mellom behov og tilgjengelig arbeidskraft, kan bli en lykkelig match som varer. Når man tør og er fleksibel.